

bankjegyek előállításában. A magyar és a német politikai és vezető körök sok jobboldali beállítottságú tagja keveredett bele az ügybe, „hazafias” indítékokat hangoztatva. A botrány annyira megrendítette Bethlen helyzetét, hogy 1926. szeptember 24-én felajánlotta a lemondását Horthynak. A lemondást közlő levél szövegét hozza a *Horthy Miklós titkos iratai* c. kötet a 61–68. oldalon.

16. A Bethlen-korszak hivatalos okmányait lásd *Bethlen István titkos iratai*. Szerk.: Szinai M.–Szűcs L. Kossuth, Bp., 1972, 492. o.

17. Gaál 1932 októberében bekövetkezett halála után a párt irányítását Eckhardt Tibor, a Fajvédő Párt és az Ébredő Magyarok Egyesületének vezetője (lásd az 1. fejezetet) vette át.

18. *Horthy Miklós titkos iratai*, 82–109. o.

19. Lackó Miklós: „Az Új Szellemi Front történetéhez”. *Századok*, 4–5, 1972, 920. o. (Felgűjtve: *Válságok – választások*. Gondolat, Bp., 1975, 52–170. o.)

20. *Uo.*

21. Lévai, *i. m.*, 17. o.

22. *Uo.*, 18. o.

23. Dósa Rudolfné, *A MOVE. Egy jellegzetes magyar fasiszta szervezet, 1918–1944*. Akadémiai, Bp., 1972, 126. o.

24. Molnár Erik: *Magyarország története*. Gondolat, Bp., 1967, 2:382. o. Lásd még *Magyarország története*. Szerk.: Ránki György. Akadémiai, Bp., 1976. 8. köt. 811–830. o.

25. Dósa, *i. m.*, 137. o.

26. C. A. Macartney, 1:73. o. Lásd még: Romsics Ignác: *Bethlen István. Politikai életrajz*. Magyarországi Kutató Intézet, Bp., 1991. 159, 173. o.

27. Kilitásba helyezett egy elmosódottan körvonalazott agrárreformot, az adók csökkentését, a mezőgazdasági eladósodás szabályozását, ipari és mezőgazdasági hiteleket, a külkereskedelem fejlesztését, a költségvetési egyensúly helyrehozását, olasz orientációt a külpolitikában, valamint a titkos és általános választójog bevezetését. Vö. C. A. Macartney, 1:101. o.

28. Állítólag megegyezés született Gömbös és a felsőház négy tagja között. A főrendek politikai és anyagi támogatást ígértek Gömbösnek, ő viszont cserébe kilitásba helyezte, hogy ha kormányra kerül, nem kezdeményez olyan törvényt, amelyek a részvényeket és kötvényeket érintik, és nem terjeszti ki a felsőházra „a parlamenti öszszeférhetlenség” feltételrendszerét. *Uo.*, 1:100–101. o.

29. *Uo.*, 103. o.

30. *Uo.*, 117. o.

31. Sulyok, *i. m.*, 512–513. o.

32. Lévai, *i. m.*, 19. o.

33. *Uo.*

34. Szekfünek minden bizonnyal legismertebb műve a *Három nemzedék*, amely először 1920-ban jelent meg Budapesten. Szekfü eredetileg a Habsburgok pártján állt, az ő uralmukat védte, majd az első világháború után bíráltni kezdte a dualizmust, és az ország súlyos társadalmi-gazdasági problémáit véve bonckés alá, az ellenforradalmi rendszer élharcosaként lépett föl. A harmincas években a budapesti egyetem történelemprofesszoraként felismerte a nácizmusban és a németek terjeszkedésében rejlő veszélyeket. A második világháború után rövid ideig moszkvai követség volt.

Egy másik jeles író Szabó Dezső is, aki eleinte szintén az ellenforradalom ügyét szolgálta, később azonban szembefordult a hivatalos vezetéssel, amiért „keresztény és nemzeti” címkével ellátva ugyan, de a régi rendet állította vissza. *Az elsodort falu* c. szo-